

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2606/2020
25.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марија Јоксовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 445/20 од 27.02.2020. године, у седници већа одржаној дана 25.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 445/20 од 27.02.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бачкој Паланци П 371/19 од 27.11.2019. године, ставом првим изреке, приговор месне ненадлежности Основног суда у Бачкој Паланци је одбијен. Ставом другим изреке, тужбени захтев је делимично усвојен и обавезана тужена да тужиоцу по основу нематеријалне штете за душевне болове због умањења животне активности исплати износ од 500.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 27.11.2019. године до коначне исплате и да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 77.450,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев за исплату законске затезне камате на досуђени износ накнаде нематеријалне штете за период од подношења тужбе до 27.11.2019. године. Ставом четвртим изреке, тужилац је ослобођен обавеза плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 445/20 од 27.02.2020. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба тужене и пресуда Основног суда у Бачкој Паланци П 371/19 од 27.11.2019. године у усвајајућем делу, као и у делу одлуке о трошковима поступка (став други изреке), преиначена тако што је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења животне активности, исплати износ од 500.000,00 динара са законском затезном каматом од 27.11.2019. до исплате и обавезан тужилац да туженој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 6.000,00 динара. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој надокнади трошкове жалбеног поступка у износу од 12.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14 и 87/18), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је непосредно пред почетак ратних дејстава био на одслужењу редовног војног рока, након чега је мобилисан и био на ратиштима на подручју Хрватске и Босне. Приликом извршавања борбеног задатка дана 20.07.1995. године тужилац је, као припадник ВП ... .., рањен, када је задобио повреду главе и оперисан. Након почетка акције „Олуја“ тужилац се са породицом настанио у Србији. Тужилац се током 1996. године због здравствених проблема обратио психијатру када је отпочео са лечењем. Из достављене медицинске документације утврђено је да је код тужиоца констатовано стање после повреде главе и психоорганични синдром, епилепсија као и психичке промене типичне за посттравматски стресни поремећај (ПТСП). Лечење тужиоца трајало је непрекидно у смислу ублажавања тегоба. Вештачењем је утврђено да код тужиоца постоји умањена животна активност од 30%, која је у узрочно последичној вези са ратним догађајима. Тужиоцу је признато својство ратног војног инвалида решењем органа туженог од 22.04.2003. године трајно и разврстан је у III групу са 90% инвалидитета.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да је тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете основан, обзиром да је услед учешћа у ратним дејствима и рањавања код тужиоца дошло до умањене животне активности и да је исто у директној узрочно - последичној вези са учешћем у ратним дејствима, због чега је тужена одговорна за насталу штету коју је тужилац трпео. Код чињенице да је лечење тужиоца окончано дана 16.04.2019. године, када је утврђено да обољење представља трајно стање, а да је тужба поднета дана 08.07. 2019. године, тужиочево потраживање није застарело, због чега је првостепени суд одбио приговор застарелости и усвојио тужбени захтев.

Другостепени суд је, одлучујући о жалби тужене, закључио да је на потпуно и правилно утврђено чињенично стање првостепени суд погрешно применио материјално право, те је преиначио првостепену пресуду и одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете, са образложењем да је током 1996. године тужиоцу констатовано обољење због ког тражи накнаду штете, па је потраживање тужиоца застарело, сходно одредби члана 376. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног касационог суда правилно је другостепени суд применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца као неоснован.

Постављеним тужбеним захтевом тужилац је тражио накнаду нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због умањене животне активности која је настала као последица ратних дејстава у периоду од 1991. до 20.07.1995. године, када је тужилац рањен.

Имајући у виду да је тужилац је рањен дана 20.07.1995. године као припадник ВП ..., дакле након 19.05.1992. године, односно датума када се последња војна јединица повукла у СРЈ, то тужена, као правни следбеник СРЈ, није пасивно легитимисана у овој парници, сагласно закључку усвојеним на седници Савезног суда, Врховног војног суда, Врховног касационог суда, Врховног суда Црне Горе и Вишег привредног суда од 24, 25. и 26. септембра 1996. године, према коме припадници ЈНА, територијалне одбране и добровољци укључени у ЈНА или територијалну одбрану имају право да од државе СРЈ захтевају правичну накнаду нематеријалне штете коју су претрпели у оружаним сукобима или другим војним активностима са повећаном опасношћу предузетим у циљу заштите Устава и Закона у 1991. години до 19. маја 1992. године, односно најкасније до дана када се последња војна јединица повукла у СРЈ.

Осим тога, одредбом члана 376. став 1. Закона о облигационим односима потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од дана када је оштећени дознао за штету и за лице које је штету учинило, а према ставу 2. истог члана потраживање накнаде штете застарева за пет година, од када је штета настала.

У конкретном случају тужилац захтев за накнаду нематеријалне штете заснива на узрочно последичној вези између преживљене трауме након рањавања приликом извршавања борбеног задатка дана 20.07.1995. године и насталих последица које се манифестују у виду нарушене психичке стабилности, појаве психоорганичног синдрома, депресије као и трајних промена личности после катастрофичног искуства. Код неспорне чињенице да је тужилац прве симптоме болести у виду погоршања здравственог стања осетио током 1996. године, када се обратио лекару одговарајуће струке и када је констатовано обољење – психичка промена типична за ПТСП и тужиоцу преписана одговарајућа терапија, то је по оцени Врховног касационог суда тужиочево потраживање застарело, јер је протекао субјективни и објективни рок из члана 376.ЗОО у оквиру ког је тужилац могао потраживати накнаду за овај вид претрпљене штете.

Сходно изнетом, обзиром да је тужилац током 1996.године имао сазнања односно морао знати за психичке последице настале у веза са штетним догађајем, а да је тужба са захтевом за накнаду нематеријалне штете поднета 2019.године, то се неосновано ревизијом тужиоца указује на погрешну примену материјалног права, а поводом одлучивања о истакнутом приговору застарелости.

Из наведених ралога, Врховни касациони суд је применом члана 414. ЗПП, одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић